

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԲՈՂՈՔՆԵՐ ՔՆՆՈՂ ԱՆՁ**

ք. Երևան

09.07.2021թ.

**Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ
ՀՀ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԲՈՂՈՔՆԵՐ
ՔՆՆՈՂ ԱՆՁԻ
Թիվ ԱՑ-ԼՕ-2021/162**

Նախագահությամբ՝ ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձ Լ. Օհանյանի
Քարտուղարությամբ՝ Ռ. Մկրտչյանի

Պատվիրատու՝ «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ
Մասնակից՝ «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ

Մասնակցությամբ՝
«ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ՝ Է. Չատինյանի,

Գնման ընթացակարգի ծածկագիրը և առարկան՝
«ՀԱԷԿ-ԲՄԾՁԲ-1/21» ծածկագրով բաց մրցույթ, ՋՋԷՌ-440 (Վ-270) տիպի
ռեակտորային կայանքով Հայկական ԱԷԿ-ի թիվ 2 էներգաբլոկի ն և խողովակաշարերի
հիմնական մետաղի, եռակցվածքների եվ մակահավաքների վիճակի՝ շահագործման
երկարացված ժամկետի ընթացքում շահագործական վերահսկման տիպային ծրագրի
մշակման ձեռքբերում

ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձը (այսուհետ նաև՝ Բողոքներ քննող
անձ), ուսումնասիրելով Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության
կողմից 17.06.2021թ.-ի թիվ 26/26-1/9841-2021 գրությամբ «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին
(այսուհետ նաև՝ Մասնակից) գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող

մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգով ներկայացված հիմքերը,

Պ Ա Ր Ձ Ե Ց

1. Գործի նախապատմությունը.

ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը, «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Պատվիրատու) 10.06.2021թ.-ի թիվ E/40/1487-21 գրության հիման վրա, 17.06.2021թ.-ին «ՌուսԱտոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնել է ընթացակարգ՝ Բողոքներ քննող անձին ներկայացնելով համապատասխան հիմքերը:

Բողոքներ քննող անձի գործը մակագրվել է 17.06.2021թ.-ին:

17.06.2021թ.-ին www.gnumner.am կայքում հրապարակված հայտարարությամբ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգը ընդունվել է վարույթ և տրվել է թիվ ՍՑ-ԼՕ-2021/162 համարի ծածկագիրը:

25.06.2021թ.-ին 09.07.2021թ.-ին նշանակվել և հրավիրվել են նիստեր:

Գործի քննությունն ավարտվել է 25.06.2021թ.-ին և Բողոքներ քննող անձի որոշման հրապարակման օր է նշանակվել 09.07.2021թ.-ին:

2. «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ի ներկայացրած փաստերը և դիրքորոշումը.

«Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ն 10.06.2021թ.-ի թիվ E/40/1487-21 գրությամբ դիմել է ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը՝ հայտնելով հետևյալը.

«Տեղեկացնում եմ Ձեզ, որ «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲ ընկերության կողմից (այսուհետ՝ «ԱԷԿ» ՓԲԸ) «ՋՋԷՌ-440 (Վ-270) տիպի ռեակտորային կայանքով Հայկական ԱԷԿ-ի թիվ 2 էներգաբլոկի սարքավորումների և խողովակաշարերի հիմնական մեքանիզմային, եռակցվածքների և մակահավաքների վիճակի՝ շահագործման երկարացված ժամկետի ընթացքում շահագործական վերահսկման տիպային ծրագրի մշակում» ծառայության ձեռք բերման նպատակով հրապարակվել է «ՀԱԷԿ-ԲԱԾՁԲ-1/21» ծածկագրով գնման ընթացակարգը, որին մասնակցության հայտ է ներկայացրել ՌԴ ռեզիդենտ

հանդիսացող «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊ ընկերությունը: Մասնակցության հայտի գնահատման արդյունքում՝ գնահատող հանձնաժողովի ս/թ ապրիլի 12-ի թիվ 2 որոշմամբ «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն ճանաչվել է ընտրված մասնակից և ս/թ ապրիլի 19-ին պայմանագրի նախագիծը ուղարկվել է «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ի մասնակցության հայտում նշված էլեկտրոնային հասցեին:

«ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված ժամկետում չի ներկայացրել իր կողմից ստորագրված պայմանագիրը և պայմանագրի և որակավորման ապահովումները: Ս/թ մայիսի 03-ին, որը համարվում է պայմանագրի ներկայացման վերջնաժամկետը, «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ից ստացվել է գրություն, որով ընկերությունը խնդրում է լրացուցիչ ժամանակ տրամադրել պայմանագրի և որակավորման ապահովումների (որոնք պլանավորել է ներկայացնել բանկային երաշխիքների տեսքով) ներկայացման համար:

Առաջնորդվելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 3-րդ մասով և 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով ս/թ հունիսի 2-ի թիվ 3 որոշմամբ գնահատող հանձնաժողովը գնման ընթացակարգը հայտարարեց չկայացած:»:

Ելնելով վերոգրյալից և հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ.-ի թիվ 526-Ն որոշմամբ հաստատված գնումների գործընթացի կազմակերպման կարգի 45-րդ կետի պահանջները, կից ներկայացվել է «ՀԱԷԿ-ԲՄԾՁԲ-1/21» ծածկագրով հայտարարված գնման ընթացակարգի շրջանակներում «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ի տվյալները՝ համապատասխան հիմքերով:

3. «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ի ներկայացրած փաստարկները և դիրքորոշումը.

Բողոքներ քննող անձը 17.06.2021թ.-ի գրությամբ դիմել է «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին՝ հնարավորություն տալով ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 17.06.2021թ.-ի թիվ 26/26-1/9841-2021 գրությամբ նախաձեռնված ընթացակարգի վերաբերյալ ներկայացնել գրավոր կարծիք:

Մասնակիցը, ստանալով կարծիք հայտնելու վերաբերյալ գրությունը, ինչպես նաև ծանուցված լինելով հրավիրված նիստերի տեղի, օրվա և ժամի մասին, ներկայացել է հրավիրված նիստին:

Մասնակիցը 25.06.2021թ.-ին ներկայացվելով ընթացակարգի վերաբերյալ գրավոր դիրքորոշում հայտնել է հետևյալը.

«Գտնում, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից «ՌուսԱրտոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգը ենթակա է մերժման՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

1. Համաձայն «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի ա/ ենթակետի՝ Մասնակիցն ընդգրկվում է նշված ցուցակում, եթե՝

ա. խախտել է ... գնման գործընթացի շրջանակում ստանձնած պարտավորությունը, որը հանգեցրել է ... գնման գործընթացին տվյալ մասնակցի հետագա մասնակցության դադարեցմանը:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2017թ. մայիսի 4-ի 526-Ն որոշման 45-րդ կետի՝ Օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված հիմքերն ի հայտ գալու օրվան հաջորդող հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում պատվիրատուն տվյալ մասնակցի տվյալները՝ համապատասխան հիմքերով, գրավոր ուղարկում է լիազորված մարմին, որը դրանք ստանալուն հաջորդող 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում նախաձեռնում է տվյալ մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու ընթացակարգ:

Տվյալ դեպքում օրենսդիրը հստակ սահմանել է ժամկետ՝ որոշակիացնելով պատվիրատուի գործողությունները: Այն, որ Պատվիրատուն խախտել է օրենքով սահմանված ժամկետները հիմնավորվում է ստորև նշվածով:

Այսպես՝

Համաձայն Գնումների մասին ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 3-րդ մասի՝ եթե ընտրված մասնակիցը պայմանագիր կնքելու մասին ծանուցումը և պայմանագրի նախագիծն ստանալուց հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, չի ստորագրում պայմանագիրը և պատվիրատուին ներկայացնում պայմանագրի ապահովումը, ապա նա զրկվում է պայմանագիրն ստորագրելու իրավունքից: ...

Տվյալ դեպքում թիվ «ՀԱԷԿ-ԲՄԾՁԲ-1/21» ծածկագրով մրցույթի շրջանակում Պատվիրատու «ՀԱԷԿ» ՓԲԸ-ն պայմանագիր կնքելու մասին ծանուցումը և պայմանագրի նախագիծը «ՌուսԱրտոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին ուղարկել է 19.04.2021թ./Հիմք՝ 02.06.2021թ. թիվ 3 արձանագրություն/:

Հայաստանի Հանրապետությունում օրենքով սահմանված 10 աշխատանքային օրվա ժամկետը լրանում է 03.05.2021թ.: Այսինքն, առնվազն 04.05.2021թ. Պատվիրատուի համար

ի հայտ է եկել «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված ենթադրյալ խախտման հիմքը:

ՀՀ կառավարության 2017թ. մայիսի 4-ի 526-Ն որոշման 45-րդ կետի պահանջից և սույն գործի փաստերի համադրումից հետևում է, որ առնվազն 10.05.2021թ. Պարվիրատուն «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ի տվյալները՝ համապատասխան հիմքերով, գրավոր կարգով պետք է ուղարկեր լիազոր մարմինն, իսկ լիազոր մարմինն էլ իր հերթին մինչև 17.05.2021թ. պետք է նախաձեռներ «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու ընթացակարգ:

Այնինչ «ՀԱԷԿ» ՓԲԸ-ի կողմից «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու ընթացակարգը նախաձեռնվել է միայն 09.06.2021թ., այսինքն «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված ենթադրյալ խախտման հիմքն ի հայտ գալուց 1 ամիս 5 օր հետո:

Չնայած այս հիմքը լրիվ բավարար է ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից նախաձեռնված ընթացակարգը մերժելու համար, այնուամենայնիվ նշեմ նաև, որ «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն չի խախտել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված իր պարտականությունները և հետևաբար բացակայում է վերջինիս գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու անհրաժեշտությունը:

2. Ինչպես արդեն նշեցի, պայմանագիր կնքելու մասին ծանուցումը և պայմանագրի նախագիծը Պարվիրատու «ՀԱԷԿ» ՓԲԸ-ն «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին ուղարկել է 19.04.2021թ.:

Պայմանագիր կնքելու մասին ծանուցումը և պայմանագրի նախագիծն ստանալուց հետո 3-րդ աշխատանքային օրը ՌԴ-ում գործունեություն ծավալող «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն բանկային երաշխիք ստանալու նպատակով դիմել է «ՍՈՎԿՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին:

Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահի 23.04.2021թ. թիվ 242 հրամանով ՌԴ-ում 2021թ. մայիսի 1-ից մինչև 2021թ. մայիսի 10-ը հայտարարվել է ոչ աշխատանքային օրեր:

Ոչ աշխատանքային օրերի հետևանքով «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն հնարավորություն չի ունեցել է «ՍՈՎԿՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ից ստանալ բանկային երաշխիքների բնօրինակները:

Ոչ աշխատանքային օրերին հաջորդող հենց առաջին իսկ աշխատանքային օրը՝ 11.05.2021թ. «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն է «ՍՈՎԿՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ից վերցրել է

բանկային երաշխիքները և պայմանագրի նախագծի հետ միասին անմիջապես նույն օրը ներկայացրել է Պարվիրատուին, սակայն Պարվիրատուն հայտարարել է, որ պայմանագիրը սահմանված ժամկետում չի ներկայացվել:

Ըստ էության Պարվիրատուն առաջնորդվել է Գնումների մասին ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, ըստ որի՝ եթե ընտրված մասնակիցը պայմանագիր կնքելու մասին ծանուցումը և պայմանագրի նախագիծն ստանալուց հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, չի ստորագրում պայմանագիրը և պարվիրատուին ներկայացնում պայմանագրի ապահովումը, ապա նա զրկվում է պայմանագիրն ստորագրելու իրավունքից:

Որպեսզի հնարավոր լինի հասկանալ վերը նշված նորմի պահանջը և հետևաբար գնահատել նաև հանձնաժողովի գործողությունները, նախևառաջ անհրաժեշտ է հասկանալ օրենսդրի նպատակը, ինչպիսի պահանջը բխում է «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին ՀՀ օրենքի 41-րդ հոդվածից:

Այսպես՝

Օրենսդիրը գտել է, որ պայմանագրի և որակավորման ապահովում ներկայացնելու, ինչպես նաև պայմանագիրը ստորագրելու համար ընտրված մասնակցին պետք է տրամադրել ԼԻԱԺԵՔ 10 աշխատանքային օր ժամանակ:

Պետք է նկատել, որ սույն գործով ընտրված մասնակիցը ոչ թե Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն ծավալող ընկերություն է, այլ Ռուսաստանի Դաշնությունում: Ու որպեսզի մասնակցին տրամադրվի ԼԻԱԺԵՔ 10 աշխատանքային օր ժամանակ, պետք է հաշվի առնվի ոչ թե Հայաստանի Հանրապետությունում գործող աշխատանքային օրերը, այլ ՌԴ-ում, քանի որ բանկային երաշխիքները ստանալու համար ընտրված մասնակիցը պետք է դիմի ոչ թե ՀՀ-ում գործող բանկին, այլ ՌԴ-ում:

Այնինչ սույն գործով գնահատող հանձնաժողովը փաստացի սահմանափակել է «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ի ԼԻԱԺԵՔ 10 աշխատանքային օրյա ժամկետը, որի հետևանքով բացասական հետևանքները կրել է ընտրված մասնակիցը, ուստի գտնում եմ, որ այս խնդրի մասով իր իրավական գնահատականը պետք է հայտնի ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձը:

Բացի այդ գտնում եմ նաև, որ անգամ եթե գնահատող հանձնաժողովը հիմք է ընդունել ՀՀ-ում գործող աշխատանքային օրերի հաշվարկը, ապա միևնույն է «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն չի կարող ենթարկվել որևէ պարասխանալուծության հետևյալ պարճառաբանությամբ.

Համաձայն ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ Պարտապանը պարտավորությունը չկատարելու և (կամ) անպարտաճ կատարելու համար

պատասխանատու է մեղքի առկայության դեպքում, եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով կամ պայմանագրով:

Տվյալ դեպքում պայմանագրի և որակավորման ապահովումները «սահմանված ժամկետում» չներկայացնելու, հետևաբար նաև պայմանագիրը «սահմանված ժամկետում» չստորագրելու փաստի հիմքում բացակայել է «ՌուսԱտոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ի մեղքը, քանի որ ՌԴ նախագահի հրամանագրով 01.05.2021թ.-10.05.2021թ. ՌԴ-ում հայտարարվել են ոչ աշխատանքային օրեր, իսկ ինչպես հայտնի է «ՌուսԱտոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն հանդիսանում է Ռուսաստանի Դաշնության ռեզիդենտ ընկերություն և տվյալ դեպքում իր գործելու հնարավորությունը սահմանափակվել է գործադիր մարմնի կողմից ընդունած որոշմամբ:

Ավելին՝ համաձայն ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 3-րդ մասի՝ Ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելիս պարտավորությունը չկատարած կամ անպատշաճ կատարած անձը պատասխանատվություն է կրում, եթե չապացուցի, որ պատշաճ կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի, այսինքն՝ տվյալ պայմաններում արտակարգ և անկանխելի հանգամանքների հետևանքով, եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով կամ պայմանագրով: Նման հանգամանքներ չեն, մասնավորապես, պարտականությունների խախտումը պարտապանի կոնտրագենտների կողմից, շուկայում անհրաժեշտ ապրանքների կամ պարտապանի մոտ անհրաժեշտ դրամական միջոցների բացակայությունը:

Մի շարք գործերով ՀՀ վճռաբեկ դատարանը նշել է՝ Դրա հետ մեկտեղ օրենսդիրն ընդհանուր կանոնից նախատեսել է որոշակի բացառություն, որի դեպքում պարտավորությունը խախտած ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնող անձն ազատվում է դրա համար պատասխանատվությունից, եթե ապացուցում է, որ պարտավորության պատշաճ կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի հետևանքով: Միևնույն ժամանակ, ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնող անձին անհաղթահարելի ուժի հիմքով պատասխանատվությունից ազատելը, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն, պայմանավորված է արտակարգ և անկանխելի, այսինքն՝ այնպիսի բացառիկ, անսովոր, եզակի հանգամանքների ի հայտ գալով, որոնք հաղթահարելը տվյալ պարագայում օբյեկտիվորեն անհնարին է: Ընդ որում, ի հայտ եկած հանգամանքի արտակարգ և անկանխելի լինելը յուրաքանչյուր դեպքում պետք է դիտարկել ու գնահատել կոնկրետ պարտավորության բնույթի և դրա կատարման պայմանների շրջանակներում: /Տես՝ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի ԵԷԴ/0888/02/14 որոշում/:

Կարծում եմ, անհրաժեշտություն չկա հիմնավորելու, որ ՌԴ-ում օրենսդրական մակարդակով 01.05.2021թ.-10.05.2021թ. ոչ աշխատանքային օրեր հայտարարելը բացառիկ դեպք էր և «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն որևէ կերպ չէր կարող ո՛չ ազդել այդ որոշման վրա, ո՛չ հաղթահարել այդ անկանխելի հանգամանքը և ո՛չ էլ նախապես կանխատեսել, որ ՌԴ նախագահը ընդունելու է նման բովանդակությամբ հրաման:

Այստեղ տեղին է հիշատակել, որ համաձայն ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 2-րդ մասի՝ Պարտապանը ճանաչվում է անմեղ, եթե ապացուցում է, որ ինքը պարտավորությունը պարզաճ կատարելու համար ձեռնարկել է իրենից կախված բոլոր միջոցները:

Տվյալ դեպքում «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն ձեռնարկել է իրենից կախված բոլոր միջոցները, չի ցուցաբերել անգործություն, Պայմանագիր կնքելու մասին ծանուցումը և պայմանագրի նախագիծն ստանալուց հետո ընդամենը 2 օրվա ընթացքում հավաքագրել է բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը և 3-րդ օրը հանձնել է բանկին, որից հետո փաստացի Բանկից բանկային երաշխիքները ստացել է միայն 11.05.2021թ. ու նույն օրն էլ պայմանագրի ստորագրված տարբերակը բանկային երաշխիքների հետ միասին ներկայացրել է Պատվիրատուին:

Այսինքն, մայր օրենքի ուժով «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն չի կարող որևէ պարտասխանավության ենթարկվել, քանի որ պարտավորությունը «խախտելու» համար բացակայել է «ՌուսԱրոմէկսպերտիզա» ՍՊԸ-ի մեղքը ու այս պայմաններում չի կարող անտեսվել «ԱՌԱՆՑ ՄԵՂՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ԱՐԳԵԼՔԻ ՍԿԶՐՈՒՆՔԸ»:

Այլ կերպ՝ արձանագրում եմ որ սույն վեճն ըստ էության ներառում է իրավունքի իրացման համար օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետի բացթողնման դեպք, քանի որ օրենսդիրը սահմանել է որևէ գործողություն իրականացնելու ժամկետ, սակայն օրենսդրությամբ չի սահմանել նշված ժամկետի վերականգնման հստակ իրավական հնարավորություն, ավելին պայմանագրի և որակավորման ապահովումների, ինչպես նաև պայմանագրի ստորագրված տարբերակի օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ պարճառներով չներկայացնելու դեպքում անձի համար ստեղծել է անբարենպաստ հետևանքներ:

Պնդում եմ, որ ցանկացած դեպքում ժամկետի բացթողնման հանգամանքն անհրաժեշտ է դիտարկել սուբյեկտի իրավունքների գերակայության լույսի ներքո:

Փաստում եմ, որ համանման տեսակետից բխող դիրքորոշում է հայտնել նաև ՀՀ սահմանադրական դատարանն իր 01.10.2019թ. թիվ ՍԴՈ-1479 որոշմամբ: Մասնավորապես՝ ՀՀ սահմանադրական դատարանը արտահայտել է հետևյալ իրավական դիրքորոշումը. «...»

սույն գործով վիճարկվող դրույթները փրանսպորտային միջոցին առնչվող գործարքի գրանցման համար նման ուղղակի արգելք չեն սահմանում և իրավունքի գերակայության սկզբունքին համապատասխան՝ անձի սեփականության սահմանադրական իրավունքի պաշտպանությունն ապահովելու համար, հարգելի պարճառների առկայության դեպքում բաց թողնված ժամկետը կարող է վերականգնվել:»:

Ավելին ՀՀ սահմանադրական դատարանը 19.03.2019թ. թիվ ՍԴՈ-1448 որոշմամբ՝ հակասահմանադրական ճանաչելով «Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 24-րդ հոդվածի 6-րդ մասը, նշել է՝ Օրենքի 24-րդ հոդվածի 6-րդ մասի երկրորդ պարբերությունը, որին հղում է արվում 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետում, անվավեր կամ առոչինչ է ճանաչում անշարժ գույքի վերաբերյալ բոլոր այն գործարքները, որոնցից բխող իրավունքները կնքման պահից սկսած 30 աշխատանքային օրվա ընթացքում չեն ներկայացվում պետական գրանցման: Օրենսդրական այս կարգավորումների արդյունքում սահմանափակվում է անձի՝ Սահմանադրությամբ ամրագրված սեփականության իրավունքը, քանի որ 30 աշխատանքային օրվա ժամկետը բաց թողնելուց հետո նա այլևս չի կարող իր կողմից արդեն իսկ կնքված գործարքի միջոցով ձեռք բերել սեփականության իրավունք: Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ օրենսդրի կողմից սահմանված կարգավորումն անհրաժեշտ չէ, քանի որ որպես ավելի մեղմ միջոց Օրենքի 24-րդ հոդվածի 6-րդ մասում կարող էր նախատեսվել դրույթ՝ ժամկետը բաց թողնելը վերականգնելու վերաբերյալ, եթե բաց թողնելը Կրեդիտ էր ունեցել առանց անձի մեղքի:

Անկախ այն հանգամանքից, թե ՀՀ սահմանադրական դատարանը վերը նշված որոշումներով ո՞ր հոդվածների սահմանադրականության հարցն է քննարկել, էական է այն հանգամանքը, որ ՀՀ սահմանադրական դատարանը գտել է, որ իրավունքների իրացման կարգերը կարող են պարունակել որոշակի ձևական պայմաններ, որոնք, սակայն, չպետք է լինեն այն ծավալով, որ անարդյունավետ դարձնեն այդ իրավունքների իրացումը, խեղաթյուրեն դրանց էությունը կամ վերածվեն իրավունքի այնպիսի սահմանափակման, որը չի հետապնդում որևէ իրավաչափ նպատակ:

ՀՀ սահմանադրական դատարանի վերը նշված որոշումների իրավական մեկնաբանությունները լայնորեն կիրառվում են ՀՀ դատական արյանների կողմից, ինչպիսիք են ՀՀ վարչական դատարանի թիվ ՎԴ/3138/05/20 վարչական գործով 2020թ. դեկտեմբերի 4-ին կայացված վճիռը, թիվ ՎԴ/3061/05/20 վարչական գործով 2020թ. օգոստոսի 8-ին կայացված վճիռը:

Այսպիսով, վերոգրյալը հաշվի առնելով գալիս եմ այն եզրահանգման, որ թեև Գնումների մասին ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 3-րդ նախատեսված է հստակ ժամկետ և սահմանված չէ նշված ժամկետը վերականգնելու իրավական հնարավորություն, այնուամենայնիվ այն ենթակա է վերականգման բացթողնման համապատասխան պատճառների օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ կողմերի գնահատման համակցությամբ, ինչը սույն գործով առկա է եղել և օբյեկտիվ գնահատման դեպքում պետք է ճանաչվեր հարգելի:»:

4. US-LO-2021/162 ընթացակարգի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստերը.

Սույն գործի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստերի համաձայն՝

i. «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ի կողմից ՋՋԷՌ-440 (Վ-270) տիպի ռեակտորային կայանքով Հայկական ԱԷԿ-ի թիվ 2 էներգաբլոկի ն և խողովակաշարերի հիմնական մետաղի, եռակցվածքների եվ մակահավաքների վիճակի՝ շահագործման երկարացված ժամկետի ընթացքում շահագործական վերահսկման տիպային ծրագրի մշակման ձեռքբերման նպատակով 19.03.2021թ.-ին հայտարարվել է «ՀԱԷԿ-ԲՄԾՁԲ-1/21» ծածկագրով բաց մրցույթ (այսուհետ նաև՝ Ընթացակարգ կամ Մրցույթ), որին մասնակցելու նպատակով հայտ է ներկայացրել նաև «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն:

ii. «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն մասնակցության հայտի թիվ 1 հավելվածով՝ բաց մրցույթին մասնակցելու դիմում-հայտարարությամբ, հայտարարել և հավաստել է, որ բավարարում է «ՀԱԷԿ-ԲՄԾՁԲ-1/21» ծածկագրով գնման ընթացակարգի հրավերով սահմանված մասնակցության իրավունքի պահանջներին և պարտավորվում է ընտրված մասնակից ճանաչվելու դեպքում, հրավերով սահմանված կարգով և ժամկետում, ներկայացնել գնային առաջարկի չափով որակավորման ապահովում:

iii. Ընթացակարգի գնահատող հանձնաժողովի (այսուհետ նաև՝ Հանձնաժողով) 12.04.2021թ.-ի նիստի թիվ 2 արձանագրության համաձայն՝ Հանձնաժողովը որոշել է ընտրված /հաղթող/ մասնակից ճանաչել «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին:

iv. 13.04.2021թ.-ին պայմանագիր կնքելու նպատակով գնումների պաշտոնական տեղեկագրում՝ www.gnumner.am կայքում, Հանձնաժողովի կողմից հրապարակվել է պայմանագիր կնքելու որոշման մասին հայտարարություն և «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ անգործության ժամկետ չի սահմանվել:

v. Պատվիրատուն, 19.04.2021թ.-ին Մասնակցին ներկայացնելով «ՀԱԷԿ-ԲՄԾՁԲ-1/21» ծածկագրով պայմանագրի նախագիծը՝ խնդրել է պայմանագրի նախագիծը և

առաջարկը ստանալուց հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում ներկայացնել պայմանագրի ստորագրված տարբերակները նաև որակավորման և պայմանագրի կատարման ապահովումները:

vi. Հանձնաժողովի 02.06.2021թ.-ի նիստի թիվ 3 արձանագրությամբ արձանագրվել է, որ «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն սահմանված ժամկետում չի ներկայացրել պայմանագրի ստորագրված տարբերակը, ինչպես նաև պայմանագրի և որակավորման ապահովումները:

vii. «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ն Մասնակցի տվյալները՝ համապատասխան հիմքերով, ՀՀ ֆինանսների նախարարությանն է ներկայացրել 10.06.2021թ.-ի թիվ E/40/1487-21 գրությամբ:

5. Բողոքներ քննող անձի հիմնավորումները և եզրահանգումը.

Բողոքներ քննող անձը լրիվ, օբյեկտիվ և բազմակողմանի հետազոտելով և գնահատելով սույն գործում առկա ապացույցները, և համադրելով դրանք գործով պարզված փաստական հանգամանքների հետ, հանգում է այն եզրակացության, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 17.06.2021թ.-ի թիվ 26/26-1/9841-2021 գրությամբ «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգն ենթակա է մերժման, հետևյալ պատճառաբանությամբ.

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ նաև՝ Օրենք) 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» և «բ» ենթակետերի համաձայն՝ ... մասնակիցն ընդգրկվում է գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում, եթե խախտել է պայմանագրով նախատեսված կամ գնման գործընթացի շրջանակում ստանձնած պարտավորությունը, որը հանգեցրել է պատվիրատուի կողմից պայմանագրի միակողմանի լուծմանը կամ գնման գործընթացին տվյալ մասնակցի հետագա մասնակցության դադարեցմանը, և որպես ընտրված մասնակից հրաժարվել է պայմանագրի կնքելուց:

ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ.-ի թիվ 526-Ն որոշմամբ հաստատված «Գնումների գործընթացի կազմակերպման» կարգի (այսուհետ նաև՝ Կարգ) 45-րդ կետի համաձայն՝ Օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված հիմքերն ի հայտ գալու օրվան հաջորդող հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում պատվիրատուն տվյալ մասնակցի տվյալները՝ համապատասխան հիմքերով, գրավոր ուղարկում է լիազորված մարմին, որը դրանք ստանալուն հաջորդող 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում նախաձեռնում է տվյալ

մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու ընթացակարգ:

Սույն գործի փաստերի հիման վրա՝ Բողոքներ քննող անձն արձանագրում է, որ «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ի կողմից ԶԶԷՌ-440 (Վ-270) տիպի ռեակտորային կայանքով Հայկական ԱԷԿ-ի թիվ 2 էներգաբլոկի ն և խողովակաշարերի հիմնական մետաղի, եռակցվածքների եվ մակահավաքների վիճակի՝ շահագործման երկարացված ժամկետի ընթացքում շահագործական վերահսկման տիպային ծրագրի մշակման ձեռքբերման նպատակով 19.03.2021թ.-ին հայտարարված «ՀԱԷԿ-ԲՄԾՁԲ-1/21» ծածկագրով բաց մրցույթին մասնակցելու նպատակով հայտ ներկայացրած «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն Հանձնաժողովի 12.04.2021թ.-ի նիստի թիվ 2 արձանագրության համաձայն՝ ճանաչվել է ընտրված /հաղթող/ մասնակից:

13.04.2021թ.-ին պայմանագիր կնքելու նպատակով գնումների պաշտոնական տեղեկագրում՝ www.gnumner.am կայքում, Հանձնաժողովի կողմից հրապարակվել է պայմանագիր կնքելու որոշման մասին հայտարարություն և «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ անգործության ժամկետ չի սահմանվել: Պատվիրատուն, 19.04.2021թ.-ին Մասնակցին ներկայացնելով «ՀԱԷԿ-ԲՄԾՁԲ-1/21» ծածկագրով պայմանագրի նախագիծը, խնդրել է պայմանագրի նախագիծը և առաջարկը ստանալուց հետո տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում ներկայացնել պայմանագրի ստորագրված տարբերակները նաև որակավորման և պայմանագրի կատարման ապահովումները:

02.06.2021թ.-ի նիստի թիվ 3 արձանագրությամբ արձանագրվել է, որ «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ն սահմանված ժամկետում չի ներկայացրել պայմանագրի ստորագրված տարբերակը, ինչպես նաև պայմանագրի և որակավորման ապահովումները:

«Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ն Մասնակցի տվյալները՝ համապատասխան հիմքերով, ՀՀ ֆինանսների նախարարությանն է ներկայացրել 10.06.2021թ.-ի թիվ E/40/1487-21 գրությամբ՝ Կարգի 45-րդ կետով սահմանված 5 աշխատանքային օրյա ժամկետի խախտմամբ:

Վերոգրյալ իրավական նորմերի և փաստական հանգամանքների համադրման արդյունքում, Բողոքներ քննող անձը հաստատված է համարում, որ Օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված հիմքերն ի հայտ են եկել 02.06.2021թ.-ին՝ Մասնակցի կողմից սահմանված ժամկետում պայմանագրի ստորագրված տարբերակը, ինչպես նաև պայմանագրի և որակավորման ապահովումները չներկայացնելու հիմքով, սակայն «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ն Մասնակցի տվյալները՝ համապատասխան

հիմքերով, ՀՀ ֆինանսների նախարարությանն է ներկայացրել 10.06.2021թ.-ի թիվ E/40/1487-21 գրությամբ՝ Կարգի 45-րդ կետով սահմանված 5 աշխատանքային օրյա ժամկետի խախտմամբ:

«Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 41-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ նորմատիվ իրավական ակտի նորմը մեկնաբանվում է՝ հաշվի առնելով նորմատիվ իրավական ակտն ընդունելիս այն ընդունող մարմնի նպատակը՝ ելնելով դրանում պարունակվող բառերի և արտահայտությունների տառացի նշանակությունից, ամբողջ հոդվածի, գլխի, բաժնի կարգավորման համատեքստից, այն նորմատիվ իրավական ակտի դրույթներից, ի կատարումն որի ընդունվել է այդ ակտը, տվյալ նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված սկզբունքներից, իսկ այդպիսի սկզբունքներ սահմանված չլինելու դեպքում՝ տվյալ իրավահարաբերությունը կարգավորող իրավունքի ճյուղի սկզբունքներից:

Ամբողջացնելով վերը թվարկված իրավական նորմերը, դրանց և գործում առկա փաստերի համադրման արդյունքում՝ Բողոքներ քննող անձը հանգում է այն եզրակացության, որ Օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված հիմքերն ի հայտ գալու օրվան հաջորդող հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում մասնակցի տվյալները՝ համապատասխան հիմքերով, լիազորված մարմնին ուղարկելը Պատվիրատուի պարտականությունն է, այն իմպերատիվ (պարտադիր) դրույթ է, որի պահպանմամբ է միայն հնարավոր փաստել իրավահարաբերության առաջացումը:

Հակառակ դեպքում Կարգի 45-րդ կետով սահմանված դրույթները չեն ծառայի իրենց նպատակին, այլակերպ մեկնաբանման դեպքում կհանգեցնեն որևէ ողջամիտ իրավական փաստարկով չհիմնավորվող մեկնաբանության՝ հաշվի չառնելով այն ընդունող մարմնի նպատակը, նորմում պարունակվող բառերի և արտահայտությունների տառացի նշանակությունը:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանն իր նախկինում կայացված որոշումներից մեկով կարևորել է, որ Հայաստանի Հանրապետության՝ որպես իրավական պետության կարևորագույն հատկանիշ է այն, որ սահմանադրական մակարդակով պետությունը հավաստում է իր հավատարմությունն այդ տեսությանը, ճանաչում և ամրագրում է իր կախվածությունն իրավունքից, իրավունքի գերակայությունը՝ պետական իշխանության նկատմամբ: Իրավական պետության և իրավունքի գերակայության սկզբունքը, ի թիվս այլոց, դրսևորվում է նրանում, որ Հայաստանի Հանրապետությունը որդեգրել է մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքների և ազատությունների՝ որպես անմիջականորեն գործող իրավունք լինելու գաղափարը: Այն իր արտացոլումն է գտել նաև 2015 թվականի փոփոխություններով ՀՀ Սահմանադրության 5-րդ (Իրավական նորմերի աստիճանակարգությունը) և 6-րդ

(Օրինականության սկզբունքը) հողվածներում՝ մասնավորապես ամրագրելով, որ Սահմանադրությունն ունի բարձրագույն իրավաբանական ուժ, և որ **պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ու պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարելու միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց համար լիազորված են Սահմանադրությամբ կամ օրենքներով** (տե՛ս, «ՎՏԲ-Հայաստան բանկ» ՍՊԸ-ն ընդդեմ Էդիկ Հակոբյանի թիվ ԼԴ/0509/02/13 քաղաքացիական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 12.07.2018 թվականի որոշումը):

Ընդ որում, պետաիշխանական լիազորություններով օժտված ցանկացած մարմին, իր գործառնական կարգավիճակին համապատասխան, օրենքով և նորմատիվ իրավական ակտերով կարող են վերապահվել ինչպես պարտադիր, այնպես էլ հայեցողական լիազորություններ՝ պայմանավորված սահմանադրաիրավական այն հիմնադրույթի իրացման անհրաժեշտությամբ, ըստ որի՝ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ու պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարելու միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց համար լիազորված են Սահմանադրությամբ կամ օրենքներով, չպետք է հակասեն և պետք է համապատասխանեն Սահմանադրությանը, օրենքերին կամ նորմատիվ իրավական ակտերին:

Այսպիսով, վերոհիշյալ փաստական հանգամանքների և իրավական նորմերի լույսի ներքո, դրանց համակարգված վերլուծության արդյունքում, Բողոքներ քննող անձը հանգում է այն եզրակացության, որ Պատվիրատուի կողմից չի պահպանվել Կարգի 45-րդ կետի դրույթներով սահմանված իմպերատիվ (պարտադիր) դրույթները, քանի որ, ինչպես վերը նշվեց, Կարգի 45-րդ կետի պահպանմամբ է միայն հնարավոր փաստել գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու իրավահարաբերության առկայությունը և դրանից հետո նոր միայն ըստ էության անդրադառնալ Պատվիրատուի կողմից ներկայացված Օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված համապատասխան հիմքերի օրինաչափությանը: Այլ կերպ ասած՝ մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու Ընթացակարգի քննությունը, Կարգի 45-րդ կետով սահմանված ժամկետների խախտման արդյունքում, սահմանափակվում է ընթացակարգային նորմերի կիրառմամբ:

Վերոնշյալներով պայմանավորված՝ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետում նշված պատասխանատվությունը չի կարող վրա հասնել ու հանգեցնել Մասնակցին՝ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ընդգրկելուն:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 50-րդ հոդվածի 7-րդ մասով՝ ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձը.

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 17.06.2021թ.-ի թիվ 26/26-1/9841-2021 գրությամբ «ՌուսԱտոմԷկսպերտիզա» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված թիվ ՍՑ-ԼՕ-2021/162 ծածկագրով ընթացակարգը մերժել:

ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձի ընդունած որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն տեղեկագրում հրապարակելուն հաջորդող օրը:

ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձի ընդունած որոշումն իրավապարտադիր է, որը կարող է փոփոխվել կամ վերացվել, այդ թվում՝ մասնակի, միայն դատարանի կողմից:

ՀՀ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ
ԲՈՂՈՔՆԵՐ ՔՆՆՈՂ ԱՆԶ՝

ԼԵՎՈՆ ՕՇԱՆՅԱՆ